

Obserwatorium Wyborcze

ow.org.pl tel. 883 188 969

Zaczynamy

25.01 18:00

Teraz jest 18:13:28



Uczestnicz na żywo tu: ow.org.pl/sz

Marcin Skubiszewski
skubi@skubi.net

Przykłady oszustw; praca obserwatora

ow.org.pl

tel. 883 188 969



Marcin Skubiszewski
skubi@skubi.net

Organizacja transmisji

Najlepiej łączyć się live <https://ow.org.pl/sz>

- Uczestnictwo w czasie rzeczywistym (**tylko live** – tu nie ma nagrań)
- Czat pisemny, który znika po szkoleniu
- Uczestnicy mogą zabierać głos (na wizji)

Alternatywa na Facebooku: <https://ow.org.pl/sz-fb>

- Można oglądać z opóźnieniem
- Czat, który nie znika po szkoleniu

Nagrywamy

Nie ma wiadomości prywatnych do prowadzącego (wszystko publiczne)

Organizacja spotkań-szkoleń

Organizacja na teraz (okres daleki od wyborów):

Co dwa tygodnie przez 45 min, środa 18:00

(na przemian ze spotkaniami Roberta Hojdy – Tour de Konstytucja)

- Najpierw szkolenie (zwykle ok. 22 min)
- Potem
 - odpowiedzi na pytania (także zadane po poprzednim spotkaniu),
 - swobodna dyskusja, wszyscy uczestnicy zaproszeni do video

Kto chce być ze mną w realu – proszę się zgłaszać

- Poprzedni odcinek: link do filmu w wydarzeniu na Facebooku:

<https://www.facebook.com/watch/?v=638257371433983>

- Mąż zaufania i obserwator społeczny, to podobne role

Analiza konkretnego przypadku: oszustwo wyborcze w Jeleniej Górze (2019)

Dlaczego przegraliśmy tę sprawę?

Czy mogliśmy ją wygrać?

**(analiza realistyczna, biorąca pod uwagę realny stopień
nieuczciwości organów wyborczych)**

Jelenia Góra 2019, karta do głosowania

KARTA DO GŁOSOWANIA

Okręg wyborczy nr 2 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.

KANDYDACI NA SENATORA

01 KLIMEK Kazimierz Sławomir
zgłoszony przez KW POLSKA LEWICA

LEWICA

02 MRÓZ Krzysztof Stanisław
zgłoszony przez KW PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ

PIS
Prawo i Sprawiedliwość

03 POKÓJ Jerzy Jan
zgłoszony przez KKW KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI

KOALICJA
OBYWATELSKA
PO .N IPL ZIELONI

Nazwa komitetu wyborczego, która odpowiada logo:
Komitet Wyborczy Sojusze Lewicy Demokratycznej

Obserwatorium
Wyborcze
Skubiszewski 7

Jelenia Góra 2019, wynik

Polska | Senacki Okręg Wyborczy nr 2 [Legnica]

Wyniki wyborów 2019 do Senatu RP

Nazwisko i imiona	Komitet	Liczba głosów	Procent głosów	Liczba mandatów
MRÓZ Krzysztof Stanisław	KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ	49 938	 39,68%	1
KLIMEK Kazimierz Sławomir	KOMITET WYBORCZY POLSKA LEWICA	27 158	 21,58%	0
POKÓJ Jerzy Jan	KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI	48 770	 38,75%	0
	Razem	125 866	100,00%	1

Liczba głosów, która przeważała: 1168
(jedna dwudziesta głosów trzeciego kandydata)

Obserwatorium
Wyborcze
Skubiszewski 8

Według wyjaśnień Okręgowej Komisji Wyborczej

Uchwała Nr 12/2019
Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy
z dnia 18 września 2019 r.

w sprawie ustalenia treści, nakładu oraz zarządzenia druku kart do głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.

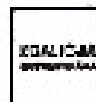
Okręg wyborczy nr 2

DANE DO SKŁADU KARTY DO GŁOSOWANIA

w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.

KANDYDACI NA SENATORA

- 01 KLIMEK Kazimierz Sławomir
zgłoszony przez KW POLSKA LEWICA
- 02 MRÓZ Krzysztof Stanisław
zgłoszony przez KW PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ
- 03 POKÓJ Jerzy Jan
zgłoszony przez KKW KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI



Obserwatorium
Wyborcze
Skubiszewski 10

Uwagi

W uchwale

- nie ma nieprawidłowego logo
- ... ale załącznikiem do uchwały nie jest wzór karty, tylko prawie-wzór (drukarnia musi go prawidłowo uzupełnić, a nie po prostu skopiować)

Art. 266: Okręgowa komisja wyborcza po zarejestrowaniu kandydatów na senatora zarządza wydrukowanie kart do głosowania i zapewnia ich przekazanie obwodowym komisjom wyborczym ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie w trybie określonym przez Państwową Komisję Wyborczą.

Co wróciło z drukarni

KARTA DO GŁOSOWANIA

Okręg wyborczy nr 2

w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 13 października 2019 r.

KANDYDACI NA SENATORA

01 KLIMEK Kazimierz Sławomir
zgłoszony przez KW POLSKA LEWICA

LEWICA

02 MRÓZ Krzysztof Stanisław
zgłoszony przez KW PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ

PiS
Prawo i Sprawiedliwość

03 POKÓJ Jerzy Jan
zgłoszony przez KKW KOALICJA OBYWATELSKA PO .N IPL ZIELONI

KOALICJA
obywatelska

Obserwatorium
Wyborcze
Skubiszewski 12

Aprobaty

Sprawdzono 23.09.2019
Renata Lewinowa
Magdalena Łach

Sprawdzono 23.09.2019r.
Klariada Melnomanova
Kouyonomata Zajs
Kamfina Rojeh
Sylwia

Lepuce 23.09.2019

Katowice do druku

10,00 zł

23.09.2019r.

data, na którego chcesz załóżować.

Przewodniczący
Okręgowej Komisji Wyborczej
w Legnicy

Arthur Wójcik

KOMISJA

Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy w dniu 27 września 2019 r. w siedzibie drukarni KEA we Wrocławiu, ul. Osobowicka 89, w składzie:

1. Artur Waluk
2. Włodzimierz Przysłupski
3. Joanna Termena – Maciejewska
4. Piotr Krawczuk
5. Urszula Klejnowska – Mosiołek

po wydrukowaniu kart do głosowania dokonali sprawdzenia treści karty do głosowania w wyborach do Sejmu RP, okręg nr 1 i Senatu RP, okręg nr 1, 2, 3 z odbitką tej karty uruchamiającej druk.

Komisja dokonała kontroli i sprawdzenia zgodności zaakceptowanych wzorów kart do głosowania z wydrukowanym pełnym nakładem poprzez losowy wybór kart.

Ponadto Komisja ustaliła zgodność zaleconych uchwałą PKW parametrów przygotowanych plików graficznych i matryc drukarskich.

Komisja stwierdziła spełnienie wymogów określonych uchwałą PKW dotyczącą druku kart do głosowania.

Λ

A co potem...

Wg ówczesnych wytycznych PKW (uchwała PKW nr 210/2019, 2.09.2019),

- w wielu komisjach obwodowych **na wiele dni przed wyborami pieczętowano karty do głosowania korespondencyjnego**
- we wszystkich komisjach obwodowych **w przeddzień głosowania sprawdzano karty do głosowania, w szczególności sprawdzano czy „nie zawierają błędów i usterek drukarskich”**
 - opozycyjni członkowie komisji, świadomi paktu senackiego, **widzieli logo PO obok logo Lewicy**, mieli obowiązek sprawdzić, czy nie ma błędu i nie powiedzieli nic
 - to samo dotyczy teoretycznie mężów zaufania

Reakcja obrońców demokracji i opozycji

Protest wyborczy do Sądu Najwyższego po wyborach
(żadnej reakcji wcześniej)

Demonstracje

- 30 osób w Jeleniej Górze
- 5 osób w Warszawie

Sprawa mało nagłośniona

Brak skargi do Strasburga

Odpowiedzi na protesty sądowe

Okręgowa Komisja Wyborcza sporządziła dokładne wyjaśnienia

- dziś komisje okręgowe są bardziej usłużne wobec większości rządzącej

Prezes Izby Cywilnej przesłał protest do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

Neosędziowie rozstrzygnęli:

- protest PO niezasadny
- protest OW zasadny, ale bez wpływu na wynik wyborów

Art. 242 § 2. [Postanowienie SN powinno zawierać] ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów kodeksu miało wpływ na wynik wyborów.

Podsumowanie

Nieprawidłowości w trzech miejscach umożliwiły skuteczne oszustwo

- w drukarni
- w komisji okręgowej
- w Sądzie Najwyższym

Opozycja, obrońcy demokracji i **też zwykli ludzie** umożliwili skuteczne oszustwo

- nie wykrywając go na czas
- nie protestując mocno i nie nagłaśniając, kiedy oszustwo już było wykryte

Sprawa nie była z góry przegrana

Zła weryfikacja podpisów może wpłynąć na wynik wyborów



Ruda Śląska 2022:

- Jolanta Milas zarejestrowana, gdyż miejska komisja wyborcza nieuważnie sprawdzała podpisy
- ... otrzymała **562 głosy**
- ... kandydatowi przeciwnemu dotychczasowym władzom miasta do drugiej tury zabrakło **141 głosów**

Sfałszowane podpisy w praktyce

Zazwyczaj są to podpisy przepisane z poprzednich wyborów bez dostępu do PESEL lub do rejestru wyborców.

... i porównanie z rejestrem wyborców lub z PESEL wykrywa nieprawidłowość, jeżeli wyborca

- zmienił adres
- zmarł
- utracił prawa wyborcze (sądownie)
- zmienił płeć

Sfałszowane podpisy w praktyce

Jeżeli podpisy są sfałszowane, to weryfikacja w rejestrze wyborców pokaże jakiś procent nieprawidłowości.

Co wtedy można zrobić?

- extrapolację (statystyczną) – prawo na to nie pozwala
- zweryfikować wszystkie podpisy, ale nie na podstawie rejestru wyborców

Uwaga:

- jeśli fałszerz ma dostęp do rejestru wyborców, to żadne nieprawidłowości nie zostaną wykryte
- ... a jeśli ma dostęp do PESEL, to tylko nieliczne zostaną wykryte

Wybory gminne:

Art. 430 § 1: Jeżeli gminna komisja wyborcza stwierdzi, **na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów, a w razie potrzeby również wyjaśnień wyborców**, że zgłoszenie nie uzyskało wymaganego w myśl art. 427 poparcia wyborców [...]

Wybory do Sejmu:

Art. 217 § 1: W razie uzasadnionych wątpliwości co do prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów bądź wiarygodności podpisów okręgowa komisja wyborcza dokonuje w terminie 3 dni sprawdzenia danych bądź wiarygodności podpisów w oparciu o **dostępne urzędowo dokumenty, w tym rejestry wyborców i urzędowe rejestry mieszkańców, a w miarę potrzeby również o wyjaśnienia wyborców.** O wszczęciu postępowania wyjaśniającego zawiadamia się niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.

Wybory gminne:

Podpisy sprawdza gminna (miejska) komisja wyborcza, o pluralistycznym składzie

Wybory do Sejmu:

Podpisy sprawdza okręgowa komisja wyborcza, z nominacji rządowej

Jak było w Rudzie Śląskiej

Na podstawie rejestrów stwierdzono dużą liczbę nieprawidłowych podpisów

Pozostało 3200 podpisów

Wiceprzewodniczący komisji miejskiej Marek Jarocki widział wady w dalszych podpisach.

Komisja miejska nie sprawdziła nic poza rejestrami.

Kandydatka zarejestrowana.

...

Jak było w Rudzie Śląskiej

Jarocki, a potem też komisja złożyli zawiadomienia do prokuratury

Jarocki nagłaśniał sprawę w mediach

- ogromne zainteresowanie medialne
- ... do tych czynności nie było mężów zaufania ani obserwatorów społecznych

Jarocki odwołany przez komisję z funkcji wiceprzewodniczącego bez żadnego trybu i bez zarzucania mu naruszenia prawa

Dziś (25.01.2023) Jarocki informuje, że jego odwołanie zostało uchylone przez WSA



Mąż zaufania

- Reprezentuje komitet wyborczy w komisji wyborczej
 - obwodowej
 - okręgowej
 - lub państwowej (PKW)
- Można tę funkcję pełnić bez ograniczeń geograficznych
- W każdej komisji każdy komitet może mieć jednego męża zaufania w każdym czasie (mogą się zmieniać)
(w komisji obwodowej komitet może mieć męża zaufania, jeśli ma tam kandydatów)
- Termin zgłaszania: dzień głosowania 21:00

Mąż zaufania

- Obserwuje wszystkie czynności komisji
 - nie tylko w dniu głosowania
(np. wybór przewodniczącego komisji może w teorii być obserwowany; sprawdzanie podpisów poparcia też)
 - Ma prawo się przemieszczać (chodzi, gdzie chce)
- Może pracować więcej lub mniej
- Może być akredytowany przy kilku komisjach

Mąż zaufania

Ma prawo fotografować i nagrywać

- Czynności komisji obwodowej w dniu głosowania, ale nie w godzinach głosowania (obecny kodeks wyborczy)
- Ustawa nic nie mówi o prawie do fotografowania innych czynności
- Unikamy fotografii, które naruszają tajność głosowania

... ale czy musi

- przekazać swoje nagrania do serwera rządowego
(na którym te nagrania zostaną dość szybko skasowane)
- niezwłocznie skasować swoje egzemplarze nagrań?

=> na razie nie musi (taka ustawa teraz procedowana)

Mąż zaufania

- Ma prawo składać uwagi do protokołu (o ile jest obecny przy jego spisywaniu)
 - o tym będzie na dalszych szkoleniach
- Ma prawo uczestniczyć w przewozie dokumentów do komisji wyższego szczebla
- Zwrot kosztów, dieta
 - Kodeks wyborczy: brak
 - Projekt nowelizacji: połowa diety członka komisji, pod warunkiem obecności przy całym liczeniu + minimum 5 godzin podczas głosowania

Mąż zaufania

- Ma prawo składać uwagi do protokołu (o ile jest obecny przy jego spisywaniu)
 - bez realnego znaczenia
 - ... ale straszenie uwagami często robi wrażenie na komisji wyborczej
- Ma prawo uczestniczyć w przewozie dokumentów do komisji wyższego szczebla
- Zwrot kosztów, dieta
 - Kodeks wyborczy: brak
 - Projekt nowelizacji: połowa diety członka komisji,
pod warunkiem obecności przy całym liczeniu + minimum 5
godzin podczas głosowania

Obserwator społeczny

Reprezentuje stowarzyszenie rejestrowe lub fundację, która wśród celów statutowych ma:

„troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego”

- Interpretacja tej reguły przez Państwową komisję Wyborczą:
 - traktować ten warunek jakby było „lub” zamiast „i” (contra legem
 - typowy przykład interpretacji zbyt restrykcyjnego, źle napisanego prawa wyborczego
 - nie wymagać, aby cele statutowe zawierały dosłownie taki zapis
 - słuszne, ale wbrew złej tradycji administracji

Obserwator społeczny

Ma te same uprawnienia, co mąż zaufania, z następującymi wyjątkami

- nie może pracować w Państwowej Komisji Wyborczej
- dieta nie jest przewidziana nawet w projekcie nowelizacji
- nie może składać uwag do protokołu
- nie może wieźć dokumentów do komisji wyższego szczebla
(ale może obserwować przywożenie dokumentów do komisji okręgowej, jeśli jest jej obserwatorem)

Jak pracuje Obserwatorium Wyborcze

Jesteśmy otwarci, nie jesteśmy purystami

- Oferujemy szkolenia
 - wszystkim
 - nasze szkolenia są z procedur wyborczych, a nie z bycia obserwatorem
 - za darmo
 - bezwarunkowo

Jak pracuje Obserwatorium Wyborcze

- System szybkiego raportowania
 - Przyjmujemy raporty od obserwatorów (nie tylko oficjalnie naszych) i mężów zaufania
 - Jesteśmy gotowi przyjmować raporty od członków komisji i innych osób (mniej częste)
 - Jesteśmy gotowi dostarczać dane innym organizacjom (dotychczas tego nie było; wymaga porządnego przygotowania)